

Накрая целият ритъм, цялата музикалност, еднакви в двете творби, макар едната да е политическа проза. Четете, за да почувствувате това!

Като се има пред вид идейната близост на Ботев с Бакунин и че в отношението си към религията той „напълно следва Бакунин“, като се има пред вид сходството по форма и по съдържание в творбите на двамата, нам се струва, че истинският конкретен повод за написване на „Моята молитва“ е Бакунин с цялото си творчество и конкретно — с този пасаж от писанията му.

ГРЪЦКАТА ПУБЛИЦИСТИКА ЗА ГЕОРГИ ДИМИТРОВ (1933—1934)

ВИОЛЕТА КУНЕВА

Гръцката публицистика от 30-те години е представена с очерци, литературни портрети, фейлетони и информации, посветени на Лайпцигския процес и публикувани най-вече във в. „Neos Rizospastis“ — орган на Комунистическата партия, а „Proia“ — списание с десен уклон и в „Eleftheron Vima“ — списание на Центъра на либералите. За периода от 1. II. 1933 г. до 1. V. 1934 г. в „Проия“ са отпечатани 25 статии и кратки съобщения, в „Елефтерон Вима“ — около 30 на брой и в „Неос Ризоспастис“ — общо 128, сред които се открояват материалите за героичната съпротива на Георги Димитров и гневните обвинителни страници от „Кафявата книга“, издадена в Атина в превод на талантливия гръцки журналист Н. Каравунис, известен със своята антифашистка дейност.*

Тенденциозното открояване на отделни идейно-естетически принципи, използвани от авторите на публицистичните материали, отпечатвани в „Проия“, ни дава възможност не само да се доберем до представите на отделния творец за нравствено-психологическата същност на участниците в Лайпцигския съд, но и да проследим художествената реализация на тези представи. За отбелязване е, че в большинството от тях се налага звученето на един определено тенденциозен тон, който сякаш живее притаено, за да дочака своя час, а дотогава той често променя силата на присъствието си при създаването на една или друга ситуация, при обрисуването на един или друг герой, при разкриването на сложните „зигзаги“ на самия процес.

Сравнителният анализ на литературните портрети в очерка „Денят на българина Г. Димитров“ ни дава достатъчно основание, за да изкажем по-категорично тези свои съображения. Например:

„Ван дер Любе има вид повече на мъртвец, отколкото на жив човек. Високата му фигура, превита още от първия ден на процеса, се прегърби още повече на третия. . . Цветът на лицето му от бледножълт е получил сега пепеляви окраски. Очите му са хлътнали и почти се губят в големите сенки, които ги обкръжават отдолу като полукръгове. Безплътните му устни едва се движат, когато реши да отговори на въпросите на председателя на съда. . .

Във всеки случай третият ден на процеса беше подготвил една изненада, обаче противоположна: след призрачния Ван дер Любе беше повикан един от 3-ата обвиняеми български

*В. „Неос Ризоспастис“ от 17 март 1934 г.: „Вчера антифашистите в Атина спечелиха още една величава победа. Журналистът-антифашист Н. Каравунис бе оправдан вчера сред ликовите викове и ентусиазма на стотици антифашисти от Атина — работници, студенти, интелигенти.

Тъжбата, която беше подадена от антинародното правителство на Цалдарис срещу Каравунис за това, че е нагрубил хитлеристките убийци с превода на „Кафявата книга“, бе счтена за несъстоятелна и съдът не можа да продължи процеса, базирайки се на съществуващото обвинение.“ Превод. Ф. 146, оп. 3, арх. ед. 706, ЦПА — София.

комунисти, писателят** Димитров. Възраст около 50 години, с характерни ярки, по-скоро груби — чисто български черти“ (разр. В. К.) — телеграфира един френски кореспондент, — Димитров, едва-що появил се пред съдийската трибуна, и вече се държи не като обвиняем, а като обвинител. Атакува още от началото. . .

— А амбицията Ви? — пита председателят.

— Да смачкам фашизма и диктатурата!

Дръзкият отговор беше студен душ за всички, намиращи се в залата.

Сигурно мълния — телеграфира същият чужд кореспондент — нямаше да направи такова впечатление, каквото направи тази фраза пред съда на един фашистки и диктаторски режим, както Хитлеровият режим. . .

И показанията на Димитров продължиха до края със същия предизвикателен и нападателен тон срещу съда¹ (разр. В. К.).

В художественопублицистичните материали на „Неос Ризоспастис“, които почти винаги са без подпис по цензурни съображения, е подчертано яркото присъствие на една идейно-художествена доминанта — акцентуването върху борбата против фашизма в смисъл на нравствено-ценностен критерий от по-висока степен. Този немаловажен факт, взет в съчетание с органичното чувство на твореца за всеобща съпричастност към съдбата на отделната човешка личност, дадена в ракурса на многоплановото разгръщане на образа, е подтикнало авторите към по-широко обвързване на поведението на героя от Лайпциг с всички възможни за описание съдебни обстоятелства и жизнени ситуации. В статията „Най-голямата съдебна инсценировка на хитлеристките убийци. . .“² авторът е почувствувал необходимост от кратък ретроспективен разказ за живота в Германия, „в страната, където още господствува окървавеният пречупен кръст, в страната на нескончаемите мъчения и убийства“³, като се отбелязва, че „няма работни“, няма трудещ се и честен интелектуалец, който да върва днес на безчестната хитлеристка клета за подпалването на Райхстага“.

Активната гражданска позиция на прогресивните гръцки публицисти е позволила да се измери най-удачната форма на творческа изява, която извежда от дълбочина веригата от важни по своята значимост събития, определяща в една или друга степен сложната крива на хода на самия процес. В потвърждение можем да посочим статията „Съдът на пролетариата“⁴, посветена на започването на контрапроцеса в Лондон, която има определено есеистичен характер. Например:

„На бреговете на Темза, под покровителството на лондонския пролетариат, започва днес един процес, резултатите от който ще останат незабравими в историята. . .“ Особено характерно е началото, което ни дава основание да приемем този подход към изображението на събитията като вътрешнопсихологически вариант за една действена самоизява в най-близко бъдеще. За отбелязване е, че се използва прякото авторско описание, което убедително звучи като вътрешен монолог — на твореца-гражданин, успял да улови и предаде активния протест на пролетариата срещу фашисткия произвол. „Съдят се истинските подпалвачи, авторите на голямото злодеяние — провокация на нашия век, палачите на германския пролетариат — Хитлер, Гьобелс, Гьоринг. И ги съди световната работническа класа заедно с малцината честна хора от противников лагер, които не могат да мълчат пред голямото престъпление: Айхшайн, Р. Ролан, Брантинг, Джафери. . .“⁵

Няколко дни по-късно във в. „Неос Ризоспастис“ е публикуван призивът на „Съюза за антифашистка дейност в Атина“⁶ до трудещите се да протестират против обвинението и смърт-

* *В хода на следствието, проведено по време на Лайпцигския процес, от защитата на Г. Димитров са били изнесени факти, които хвърлят светлина и върху една друга, по-малко известна страна от неговата активна антифашистка борба, а именно: журналистическата му дейност в сп. „Инпрекор“ (Кореспондент на интернационалната преса).

¹ ЦПА, ф. 146, оп. 3, арх. ед. 706, л. 5—7.

² В. Неос Ризоспастис, бр. 733, 21 септ. 1933.

³ Пак там.

⁴ Пак там, 14 септ. 1933.

⁵ Пак там.

⁶ ЦПА, ф. 146, оп. 3, арх. ед. 706, л. 63—65, публ. в. „Неос Ризоспастис“, 20 септ. 1933.

ните присъди. В същия брой, под общото заглавие „Спасете другарите Торглер, Димитров, Танев и Попов“, е отпечатано и едно писмо от затвора, написано от Димитров: „Пет месеца с безизходица на ръцете!“

Активният протест на в. „Неос Ризоспастис“ се изразява и в организирането и провеждането на съвешание*** на неговите 40 кореспонденти, свикано в Серес, за да изпрати протест в германското посолство, искайки освобождаването на затворниците от Лайпциг. Нещо повече, отпечатана е дописка за процеса в Атина срещу участниците в антихитлеристка демонстрация, в която се подчертава: „Вчера бе разгледан процесът срещу др. Тангас, Моайтопулос и Бенатос, арестувани на пл. „Синтагма“ по време на антихитлеристка демонстрация. . . В защитната си реч другарите подчертаха, че са имали класовото задължение да вземат участие в демонстрациите за спасяването на невинните борци, над които виси опасността от съдебно убийство от истинските подпалвачи на Райхстага — хитлеристките водачи.“

И накрая във в. „Неос Ризоспастис“ е отпечатана възторжена статия, посветена на оправдането на Георги Димитров и другите обвинени комунисти, в която се отбелязва, че „със силата на трудещите се и с героичното си държане др. Димитров, Танев, Попов бяха оправдани“². В заключението се казва, че „това е истински триумф на работниците и на всеки честен човек срещу фашизма“.

Не е безинтересно да отбележим, че даже умерената позиция, която обикновено заема либералният орган „Елефтерон Вима“, този път прави едно значително отклонение наляво, за да ширира по-правдиво основните черти на събитията от действителността. В статията „Оригиналният процес“³, публикувана в „Елефтерон Вима“, четем: „Тези дни в Лондон ще се проведе един процес без прецедент в световната история. Идущия четвъртък — в друг ден — започва заседанието си „Международната следствена комисия“, състояща се от юристи с международен авторитет, която се зае, в името на цивилизования свят, да разгледа делото по подпалването на Райхстага. 15 дни по-късно Върховният съд в Лайпциг ще съди 5 комунисти. . .

Този процес в Лайпциг се характеризира като трагичен фарс в ущърб на правосъдието (разр. В. К.). Германските управници предсказват още отсега смъртна присъда на обвиняемите, а германският печат иска незабавно умъртвяване на всеки, който ще има смелостта да се яви пред съда, за да даде показания в полза на обвиняемите. Трима членове на съда предпочетоха оставките си, вместо да участвуват в този фарс. Онези от способните германски адвокати, които имаха смелостта да се явят като защитници на обвиняемите, са в концлагери или „се самоубиха“ в затворите.

За предотвратяване на това съдебно престъпление, което ще бъде венец на кървавите преследвания срещу евреите и срещу всеки противник на хитлеристкия режим, бе съставена международна комисия, която, базирайки се на потресавачи данни, ще разгледа в името на световната съвест това тъмно дело. Тези данни доказват, че подпалвачите трябва да се търсят в лагера на партията, която днес управлява Германия. „Кафявата книга“, която бе издадена от комисията начело с Айнщайн, съдържа данни, които уличават престъпленията не само на разни низши органи на хитлеристите, но и самите Гьобелс и Гьоринг, двама от най-известните водачи на националсоциализма. С тази книга се доказва, че като се изключи Ван дер Любе, който не е комунист, но агент на хитлеризма, останалите й обвиняеми, германски водачи, трима българи са напълно невинни (разр. В. К.)“⁴.

Обобщавайки написаното за Георги Димитров през периода 1933—1935 г., можем да кажем, че в гръцката публицистика е намерена най-убедителната форма, за да се покаже силата на диалектичката връзка между герой и среда: образът на Г. Димитров е маркиран в смисъл на нравствено-психологическа характеристика и идейно-философска позиция, а картините от реално съществуващата действителност на 30-те години имат значение на среда за проява на вече оформения характер на бореца-комунист, по горкиевски гордата и силна личност, която приема активния протест срещу злото на фашисткия произвол.

***В. „Неос Ризоспастис“, 23 септ. 1933, ЦПА, ф. 146, оп. 3, арх. ед. 706, л. 68.

² Пак там, статията „Мизерният край на една мизерна инспенировка“, 24 дек. 1933.

³ В. Елефтерон Вима, 12 септ. 1933.

⁴ Пак там.

БИБЛИОГРАФИЯ НА ПО-ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ПУБЛИЦИСТИЧНИ
МАТЕРИАЛИ, ОТПЕЧАТАНИ ВЪВ В. „НЕОС РИЗОСПАСТИС“ (1933—1934)

1. 1. III. 1933, с. 1
 2. 3. III. 1933, с. 6
 3. 5. III. 1933, с. 6
 4. 28. III. 1933, с. 2
 5. 2. IV. 1933, с. 6
 6. 7. IV. 1933, с. 4
 7. 9. IV. 1933, с. 3
 8. 11. IV. 1933, с. 6
 9. 12. IV. 1933, с. 1
 10. 14. II. 1933, с. 2
 11. 18. IV. 1933, с. 3
 12. 27. IV. 1933, с. 1
 13. 28. IV. 1933, с. 4
 14. 5. V. 1933, с. 1
 15. 11. V. 1933, с. 3
 16. 13. I. 1933, с. 3
 17. 15. V. 1933, с. 1
 18. 16. V. 1933, с. 1
 19. 18. V. 1933, с. 1
 20. 19. V. 1933, с. 1
 21. 20. V. 1933, с. 1
 22. 21. V. 1933, с. 1
 23. 23. V. 1933, с. 1
 24. 24. V. 1933, с. 1
 25. 25. V. 1933, с. 1
 26. 29. V. 1933, с. 1
 27. 4. VI. 1933, с. 6
 28. 5. VI. 1933, с. 7
 29. 6. VI. 1933, с. 3
 30. 11. VI. 1933, с. 3
 31. 14. VI. 1933, с. 1
 32. 16. VI. 1933, с. 1
 33. 20. VI. 1933, с. 1
 34. 23. VI. 1933, с. 1
 35. 24. VI. 1933, с. 1
 36. 25. VI. 1933, с. 3
 37. 27. VI. 1933, с. 3
 38. 1. VII. 1933, с. 2
 39. 2. VII. 1933, с. 1
 40. 8. VII. 1933, с. 3
 41. 9. VII. 1933, с. 3
 42. 11. VII. 1933, с. 1
 43. 14. VII. 1933, с. 1
 44. 16. VII. 1933, с. 1
 45. 17. VII. 1933, с. 1
 46. 19. VII. 1933, с. 1
 47. 24. VII. 1933, с. 2
 48. 30. VII. 1933, с. 2
 49. 2. VIII. 1933, с. 4
 50. 12. VIII. 1933, с. 3
 51. 13. VIII. 1933, с. 6
- статията „Райхстагът демаскира истинските удари“.
 - статията „Хитлеристите започват терора. Това са нацистите, чиято изкуство обхваща Райхстага“.
 - Терорът в Германия. Ван дер Любе не е комунист.
 - Пожарът в Райхстага откри кампанията против комунистите.
 - Кратко съобщение за арестуването на 3-ата българини.
 - Поздрав на 3-ата българини.
 - статия „Той демаскира истинските удари“.
 - съобщение от Москва и „Аферата с Райхстага“.
 - Да спасим нашите другари!
 - голяма статия „Комюнике от Пресбюрото на Р. С. А. „Да спасим 3-ата българини“.
 - кратко съобщение от Амстердам „Ван дер Любе не е истинският Ван дер Любе“.
 - голяма статия „Процесът“.
 - „Манчестер Гардиън“ — Протест на правителството.
 - статията „Защо Бела беше обречен?“
 - превод на една статия от „Манчестер Гардиън“.
 - продължение и край.
 - съобщения — „Протести и демонстрации“.
 - Решение на вузове и училищата в Атина за една кампания за пропаганда на протести в защита на Димитров.
 - Да спасим другарите Димитров, Танев, Торглер и Попов.
 - статията „Не докосвайте нашите другари!“.
 - Протести на различни корпорации.
 - „Да спасим немските и българските другари!“
 - Протести и демонстрации.
 - Нови протести (работниците в Пирея).
 - Кратко съобщение за тримата българини.
 - Между другите 550 войници в Солун.
 - Процесът за Райхстага.
 - Нови протести.
 - Другарят Димитров е почти мъртъв.
 - Нацистите съобщават за процеса.
 - Антифашистката асамблея поканва за борба в защита на Димитров.
 - Седмица, посветена на жертвите на Хитлеровия фашизъм.
 - Интернационална седмица.
 - Терорът в Германия.
 - Спасете нашите другари.
 - Протести.
 - Нашите другари ще бъдат съдени без защитници.
 - Нови възбуждения и протести.
 - Да спасим другарите.
 - Новини за немските и българските другари.
 - Нови протести.
 - Комунистическата партия в Гърция изисква нови протести в защита на българските другари.
 - Разказът на един нацист. . .
 - Да спасим нашите другари.
 - Протест на войниците в защита на Димитров.
 - Аел на висшите курсове в Гърция.
 - Четири нови демонстрации.
 - Нашите другари ще бъдат съдени със защитници, определени от хитлеристите.
 - Разногласия между нацистите по повод процеса.
 - Аргументът на една книга, публикувана от Бале: Ето кой е Ван дер Любе.
 - Процесът е определен за през края на септември.

52. 15. VIII. 1933, с. 2 — съобщение от София: „Да мобилизираме силите в защита на Димитров!“
53. 19. VIII. 1933, с. 3 — Движение в защита на Димитров в Цюрих.
54. 20. VIII. 1933, с. 6 — Ромен Ролан за нашите другари.
55. 24. VIII. 1933, с. 1 — Нови разкрития на „Манчестер-Гардиън“ — Апел.
56. 26. VIII. 1933, с. 6 — Обвиняемите са без адвокати.
57. 2. IX. 1933, с. 3 — съобщение за превод на фрагменти от „Кафявата книга“.
58. 5. IX. 1933, с. 6 — Немската легация в София беше блокирана.
59. 8. IX. 1933, с. 8 — Ситуацията в Германия.
60. 10. IX. 1933, с. 1 — Нови съобщения.
61. 11. IX. 1933, с. 1 — Контрапроцесът.
62. 12. IX. 1933, с. 1 — Апел „Протест в Европа в защита на българите“.
63. 13. IX. 1933, с. 1 — Манифестация в Париж в защита на Димитров.
64. 14. IX. 1933, с. 1 — Началото на контрапроцеса.
65. 15. IX. 1933, с. 1 — Новини и Апел. Протести в Гърция.
66. 16. IX. 1933, с. 6 — Протест на една делегация, представена от 100 адвокати пред немската легация в защита на 3-ата българци.
67. 17. IX. 1933, с. 1 — Гьоринг е истинският подпалвач.
68. 18. IX. 1933, с. 1 — Протести в Гърция.
69. 19. IX. 1933, с. 1 — Големи протести в Гърция.
70. 21. IX. 1933, с. 1 — Протести и манифестации в Гърция и по света.
71. 20. IX. 1933, с. 1 — Не пипайте нашите другари!
72. 22. IX. 1933, с. 1 — Утре започва процесът.
73. 23. IX. 1933, с. 6 — Големи манифестации за 3-ата българци.
74. 24. IX. 1933, с. 1 — Съобщение за процеса в Лайпциг.
75. 25. IX. 1933, с. 1 — Димитров.
76. 27. IX. 1933, с. 2 — Мизансцената в Лайпциг.
77. 28. IX. 1933, с. 1 — Контрапроцесът е истинският процес.
78. 29. IX. 1933, с. 1 — Контрапроцесът.
79. 30. IX. 1933, с. 2 — Съобщение от Лайпциг: „Хитлеристкият съд не разрешава на Димитров да постави въпроси на Ван дер Любе“.
80. 1 X. 1933, с. 1 — Протести в Гърция.
81. 11. X. 1933, с. 1 — Съобщение за процеса в Лайпциг.
82. 12. X. 1933, с. 2 — Големи манифестации на работниците от целия свят.
83. 14. X. 1933, с. 1 — Съобщение от Берлин: „Мизансцената на съвета“.
84. 16. X. 1933, с. 2 — Куражът на Димитров.
85. 17. X. 1933, с. 6 — Апологията на Димитров.
86. 18. X. 1933, с. 4 — Димитров разбулва мизансцената на процеса.
87. 20. X. 1933, с. 4 — Съобщение за поведението на Димитров и нови протести в Гърция.
88. 22. X. 1933, с. 6 — „Комедията в Лайпциг продължава“.
89. 27. X. 1933, с. 1 — Димитров.
90. 28. X. 1933, с. 1 — Димитров и експулсирането на журналистите.
91. 30. X. 1933, с. 1 — Защитниците на Димитров и Попов не са разпитвани.
92. 3. XI. 1933, с. 1 — Фалшификациите на режисурата на първия етап.
93. 5. XI. 1933, с. 6 — Конференцията за Димитров беше забранена от гръцкото правителство.
94. 7. XI. 1933, с. 6 — Криминалистите парадират пред нацисткия съд.
95. 8. XI. 1933, с. 8 — Ван дер Любе не може сам да запали пожара.
96. 12. XI. 1933, с. 3 — Те се демаскират. . .
97. 17. XI. 1933, с. 6 — Опасността е близка за нашите другари.
98. 17. XI. 1933, с. 5 — Гьоринг осъжда обвинението.
99. 21. XI. 1933, с. 1 — Новият Димитров.
100. 26. XI. 1933, с. 1 — Комедията продължава. Димитров демаскира обвинението.
101. 2. XII. 1933, с. 6 — Димитров изкарва из търпение палача Гьоринг.
102. 5. XII. 1933, с. 3 — Продължение на съдебния парад от грешки.
103. 13. XII. 1933, с. 1 — Гьоринг заплашва Димитров.
104. 14. XII. 1933, с. 6 — Манифестация на 30 000 работници в Париж.
105. 16. XII. 1933, с. 6 — Една майка пише на своя син (статия за майката на Димитров).
106. 17. XII. 1933, с. 6 — Комедията продължава: парадът на подпалвачите-съдии.
107. 18. XII. 1933, с. 6 — Димитров пробужда правосъдието.
108. 18. XII. 1933, с. 6 — Димитров против съдиите.
109. 18. XII. 1933, с. 6 — Процесът в Лайпциг завършва. — Апел.
110. 18. XII. 1933, с. 6 — Смърт заплашва нашите другари.
111. 18. XII. 1933, с. 6 — Процесът е към своя край.
112. 18. XII. 1933, с. 6 — Манифестации на работниците в Лондон.

- 109. 19. XII. 1933, с. 1 — Аел за Димитров и неговите другари.
- 110. 21. XII. 1933, с. 2 — Аели от целия свят и протести в Гърция.
- 111. 22. XII. 1933, с. 1 — Димитров.
- 112. 23. XII. 1933, с. 2 — Продължение на гръцките протести пред немската легация.
- 113. 24. XII. 1933, с. 2 — Димитров и неговите другари са свободни.
- 114. 25. XII. 1933, с. 3 — Интервю с майката на Димитров.
- 115. 31. XII. 1933, с. 1 — Една тайна смърт заплашва нашите другари.
- 116. 1. I. 1934, с. 1 — Димитров.
- 117. 13. I. 1934, с. 3 — Аел за освобождаването на Димитров.
- 118. 17. I. 1934, с. 4 — Съобщение от София: „Димитров иска да се върне в София.“
- 119. 28. I. 1934, с. 1 — Да спасим 4 другари.
- 120. 8. II. 1934, с. 8 — Съобщение от София. Манифестация на работниците за защита на Димитров.
- 121. 16. II. 1934, с. 4 — Да пропагандираме освобождаването на нашите другари.
- 122. 17. II. 1934, с. 6 — Кратко съобщение за освобождаването на Димитров.
- 123. 21. II. 1934, с. 6 — Москва иска тяхното освобождение.
- 124. 25. II. 1934, с. 6 — Съобщение от Цюрих: „Животът на нашите другари е застрашен.“
- 125. 27. II. 1934, с. 3 — Тяхното освобождение.
- 126. 28. II. 1934, с. 1 — Димитров и неговите другари са вече свободни.
- 127. 1. III. 1934, с. 4 — Съобщение от Москва: Димитров е в Москва.
- 128. 9. III. 1934, с. 1 — Интервю с Димитров: Борбата против фашизма.

НОРВЕЖКИЯТ ПРЕВОД НА „ПОД ИГОТО“ ОТ 1895 Г.

СВЕЙН МЪОНЕСЛАНД (НОРВЕГИЯ)

Въпреки че България и Норвегия се намират в два противоположни края на Европа и културните връзки между тях и миналото са били незначителни, Норвегия е една от първите страни, в които е било преведено и издадено класическото произведение в българската литература — романът на Иван Вазов „Под игото“, само една година след като романът е излязъл като самостоятелна книга в България.

На 7 октомври 1895 г. норвежкия вестник „Верденс ганг“ започва да издава в подлистник „Под игото“. Либералният ословски вестник „Верденс ганг“, основан през 1868 г., с най-големият и най-влиятелен норвежки ежедневник по онова време. На вестника сътрудничат много от най-добрите политически, литературни и научни фигури на страната. За времето е било обичайно норвежките вестници да издават някакъв роман на части, в подлистник, към всеки брой, при това така отпечатан, че текстът да може да се изреже и свърже в книга от самите читатели. На 7 октомври 1895 г. вестникът помества статия на първа страница, чийто пълен текст е, както следва:

„В рубриката „Подлистник с продължение“ днес започваме издаването на един роман от българския писател Иван Вазов — „Под игото“, към който особено бихме искали да привлечем вниманието на читателите. „Под игото“ е един от най-значителните шедьоври в съвременната литература. Повествованието на Иван Вазов се отличава не само с оригинална свежест, която му придава в наши дни едно съвсем необичайно очарование, но този забележителен писател същевременно разказва по един изключително интересен, пълен с напрежение и дори с ужас начин, поради което „Под игото“ има необикновено голям успех сред читателите от всички класи на обществото дори и извън границите на България. Борбата между турците и техните християнски подчинени постоянно намира израз в нови кървави изстъпления и световният печат почти ежедневно е изпълнен с ужасяващи информации за този смутен край на Европа, където събитията като убийството на Стамболов и кръвопролитията отново привличат голямо внимание. Това придава днес особена актуалност на забележителното произведение на Иван